

*Морзе Н. В., Кузьмінська О. Г.
Національний університет біоресурсів
і природокористування (НУБіП) України*

ПІДГОТОВКА КОНКУРЕНТНОЗДАТНОГО ВИПУСКНИКА МАГІСТРАТУРИ В УМОВАХ СУЧАСНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

У статті розглядаються питання ефективного використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у процесі підготовки магістрів в умовах сучасного університету. Наведено приклад створення електронного навчально-інформаційного відкритого середовища як засобу реалізації соціального замовлення до системи освіти.

Ключові слова: *інформаційно-освітнє середовище, відкриті ресурси, підготовка магістрів, інформаційно-комунікаційні технології, конкурентоздатний спеціаліст.*

Стрімкий розвиток технологій спричиняє розвиток інтелектуального менеджменту освіти та зміни у підходах до компетентнісного розвитку та саморозвитку особистості в умовах сучасних трансформацій освітньої системи, а саме переходу до новітньої психолого-педагогічної технології – створення відкритих інтелектуально-насичених освітніх інформаційних середовищ.

При розгляді процесу професійної підготовки майбутніх спеціалістів в умовах університету під соціальним замовленням будемо розуміти певну сукупність вимог, які суспільство висуває до системи освіти в епоху інтелектуальної праці та інформаційних технологій, серед яких особливого значення набувають [1]: здатність до винахідливого та критичного мислення; універсальні, системні знання, висока адаптованість та саморозвиток; ключові компетентності в галузі ІКТ; здатність до прийняття рішень, соціальна відповідальність; вміння управляти динамічними процесами та працювати з проектами; вміння працювати в колективі (команді), висока продуктивність. Саме такими ми бачимо випускників НУБіП України, магістрів дослідницької спеціалізації в першу чергу [8].

Реалізація визначеного соціального замовлення:

– співвідноситься з основними тенденціями розвитку сучасної науки, до яких належать [4]: розвиток колективних форм діяльності, що здійснюються науковими спільнотами; збільшення ролі методів, заснованих на ІКТ; інтеграція наукового знання;

– відповідає принципу неперервної освіти громадян протягом усього життя, як одного з принципів сталого розвитку, проголошених ООН.

Матеріали дослідження. Реалізацію вимог соціального замовлення до підготовки майбутніх спеціалістів, зокрема магістрів, забезпечує інноваційний тип навчання, оскільки сучасна освіта з одного боку має залишатись базовим етапом освідченості й адаптації людини, а з іншого – прогностично відповідати вимогам часу. Відповідно до визначених характеристик в НУБіП України виділяють два основні підходи: компенсаторний і дистанційний.

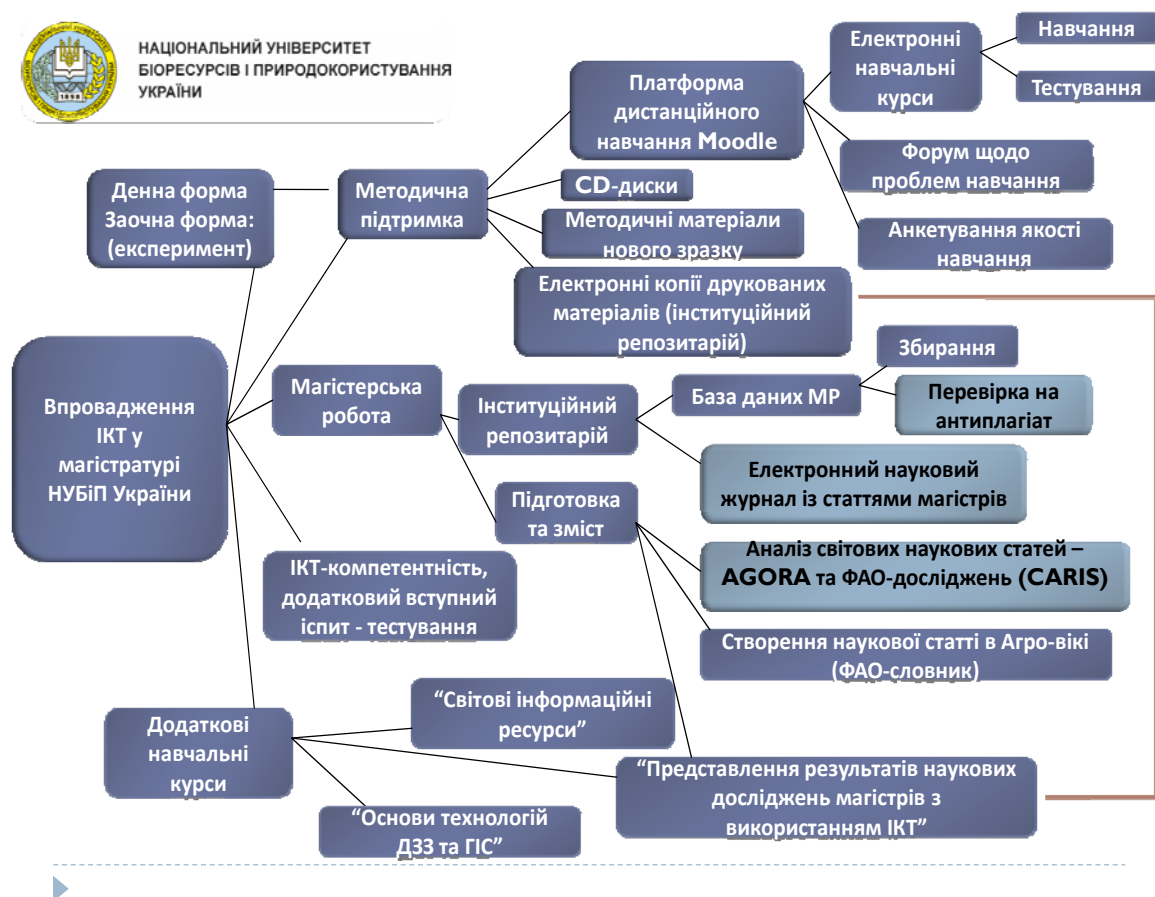

Рис. 1. Схема використання ІКТ у магістратурі НУБіП України

Компенсаторний забезпечується наявністю нових засобів подання інформаційних даних та способами доступу до них. В першу чергу мова йде про ефективне використання Інтернет-простору, який на сьогодні є розвинутим соціальним інститутом багатофункціонального призначення; розвивається як особлива сфера віртуальної науки, як важливіший її ресурс і унікальний спосіб науково-навчальної комунікації. Ефективне використання Інтернету та ІКТ (рис. 1) є певною компенсацією збільшення обсягу знань і зменшення часу на його отримання та засвоєння за умов створення електронного інформаційно-освітнього відкритого середовища (рис. 2) для забезпечення:

– організації відкритого науково-освітнього середовища на базі використання сучасних комп'ютерних технологій;

– консолідації інформаційно-освітніх ресурсів, активного залучення науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів НУБіП України до створення та гармонізації наукового знання засобами інформаційно-комунікаційних технологій;

– об'єднання інформаційно-освітніх ресурсів, накопичених науково-дослідними інститутами і освітніми установами.

Рис. 2. Структурна схема електронного інформаційно-освітнього відкритого середовища

До складу спроектованого середовища входять відкриті інформаційно-навчальні ресурси для забезпечення навчання магістрів (рис. 3), які постійно поповнюються викладачами університету, а саме:

- наукові статті науково-педагогічних працівників НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- наукові статті магістрів НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- гармонізація наукових знань шляхом організації колективної взаємодії <http://agrowiki.nubip.edu.ua>;
- матеріали конференцій НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua>
- роботи магістрів НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua> (локальна версія <http://10.0.0.40>)
- методичні матеріали на підтримку навчального процесу НУБіП України <http://elibrary.nubip.edu.ua> (локальна версія <http://10.0.0.40>)
- опис відкритих електронних навчальних курсів НУБіП <http://elibrary.nubip.edu.ua>;
- електронні навчальні курси НУБіП України <http://moodle.nauu.kiev.ua>;
- дистанційна самоосвіта <http://agrowiki.nubip.edu.ua>;
- гармонізовані стандарти (Кодекс Аліментаріус, ISO, СОУ, ДСТУ) <http://agrowiki.nubip.edu.ua>;
- тематичні практико-орієнтовані інформаційні статті <http://agroua.net>.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

Відкриті ресурси для магістрів

<http://agrowiki.nubip.edu.ua>

<http://elibrary.nubip.edu.ua>

<http://10.0.0.40>

Зміст

Статті, перекладені зі словника AgroWOC
ФАО ООН

Кодекс Алементаріус ФАО ООН

Гармонізовані стандарти - адаптовані
до навчального процесу та доповнені
малюнками, схемами,
рекомендаціями, поясненнями,
відео, ситуаційними фрагментами

Наукові статті аграрного та екологічного
спрямування

Рис. 3. Відкриті інформаційно-навчальні ресурси для забезпечення навчання магістрів

Разом з тим у процесі реалізації на практиці основних функцій Інтернет-простору, до яких належать: комунікативна, презентаційна, комерційна, довідково-консультаційна, ресурсна, навчальна, дослідна [4, с. 228], виникає ряд проблем:

- проблема недосконалості нормативної бази Інтернет-комунікації, що обумовлено значною різноманітністю об'єктів комунікації, їх ціннісних систем;
- когнітивна проблема, яка виражається в тому, що Інтернет-комунікація характеризується різним рівнем комунікативної та інформаційної компетентності її учасників;
- проблема інформаційної екології;
- консерватизм – навчальна функція Інтернету для своєї ефективної реалізації потребує зміни менталітету викладачів, більшої відкритості, переходу до інтерактивних методів навчання та інтелектуального партнерства з викладачами і студентами.

Застосування ж дистанційного підходу, що характеризується наявністю різних платформ, які забезпечують функціонування дистанційної освіти, дозволяє частково зняти зазначені проблеми. Особливо це стосується когнітивної та навчальної. Разом з тим, основною складовою успішного впровадження засобів дистанційного навчання є правильний добір платформи комп'ютеризованого навчання, програмного забезпечення відповідно до потреб конкретного навчального закладу та спеціалізована підготовка викладачів. Робота навчального порталу НУБіП [6] організована на основі використання платформи дистанційного навчання Moodle, дистрибутив якої розповсюджується безкоштовно за принципами ліцензії Open Source, і за даними порівняльного аналізу

практично нічим не поступається кращим зразкам комерційних платформ такого типу.

Електронні навчальні курси (ЕНК)¹, як засіб забезпечення проектних характеристик [2] електронного інформаційно-освітнього відкритого середовища НУБіП України [7], розробляються викладачами університету, мають уніфіковану структуру згідно Положення про електронний навчальний курс НУБіП [3] та розміщуються на навчально-інформаційному порталі університету [6].

Для забезпечення умов проведення науково-дослідної роботи студентів відповідно до сучасних умов крім електронних навчальних курсів з навчальних предметів створено також систему тестування студентів-магістрів університету щодо визначення рівня сформованості інформатичних компетентностей, в основу розробки яких покладено вимоги ECDL-стандарту [5], розроблено дистанційні курси підвищення компетентності в галузі інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема курс “Світові інформаційні ресурси”.

У межах педагогічного експерименту щодо реалізації моделі навчального процесу як інтеграції інноваційних педагогічних та ІК технологій за допомогою онлайн навчання у 2010 р. було спроектовано курс “Представлення результатів наукових досліджень магістрів з використанням ІКТ” (рис. 4).

Рис. 4. Особливості навчального курсу “Представлення результатів наукових досліджень магістрів з використанням ІКТ”

¹ За наказом ректора протягом 2009-2010 рр. в університеті створено ЕНК для всіх обов’язкових дисциплін для навчання студентів ОКР “Магістр” (349 дисциплін)

Метою даного курсу є визначення ролі і місця сучасних ІКТ різних етапах проведення наукових досліджень, зокрема на завершальному – представлення та захисту магістерської роботи. Курс організовано за методикою змішаного навчання:

– програма курсу, нормативні та інструктивні матеріали, шаблони документів та загальні рекомендації розміщені на Вікі-порталі НУБіП України;

– дистанційний курс “Методологія наукових досліджень”, матеріали якого використовуються магістрами для отримання додаткових відомостей та самоперевірки власних знань з питань методики проведення наукових досліджень, розміщено на навчально-інформаційному порталі університету;

– створення спільноти практики магістрів, викладачів, ІТ-спеціалістів відбувається у процесі взаємодії (мережної в тому числі), результатом якої є колекції корисних посилань, цільовий добір та опис можливостей використання сучасних безкоштовних програмних засобів, організація системи консультування.

Висновки. В спроектованому у такий спосіб електронному інформаційно-освітньому відкритому середовищі створюються умови для співпраці студентів, дослідження проблем; викладачі і студенти отримують можливість рефлексії. При цьому слід зазначити, що ефективність підготовки магістрів в значній мірі залежить від наявності у викладачів універсальної підготовки, що передбачає володіння сучасними педагогічними та інформаційними технологіями, психологічну готовність до роботи із студентами у новому інтелектуально-насиченому компетентнісному мережному середовищі. Оскільки на сьогодні не ведеться підготовка таких спеціалістів, у НУБіП України розроблено та впроваджено систему підвищення кваліфікації викладачів [7] до навчання і учіння відповідно до вимог сучасного інформаційного суспільства.

Використана література:

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід, українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О. В. Овчарук. – К. : НАУ, 2008. – 34 с.
2. Кузьмінська О. Г. Розвивальне дистанційне навчання: проектування та досвід впровадження / Актуальні проблеми психології: Психологічна теорія і технологія навчання / за ред. С. Д. Максименка, М. Л. Смульсон. – К. : Вид-во НПУ імені Драгоманова, 2009. – Т. 8. – Вип. 6. – С. 146-156.
3. Морзе Н. В. Положення про електронний навчальний курс / Морзе Н. В., Глазунова О. Г. – К. : “К.І.С.”, 2004. – 112 с.
4. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для науковця. – К. : Навчально-методичний центр “Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні”, 2006. – 302 с.
5. Європейська сертифікація комп’ютерних користувачів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ecdl.com.ua> . – Назва з екрану.
6. Навчально-інформаційний портал НУБіП України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://moodle.nauu.kiev.ua> . – Назва з екрану.
7. Науково-освітнє консультативне середовище [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nubip.edu.ua/node/2984> . – Назва з екрану.
8. Перелік магістерських програм та структура їх змісту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nubip.edu.ua/node/1030> . – Назва з екрану.

Морзе Н. В., Кузьминская Е. Г. Подготовка конкурентоспособного выпускника магистратуры в условиях современного университета.

В статье рассматриваются вопросы эффективного использования информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в процессе подготовки магистров в условиях современного университета. Приведен пример создания электронной информационно-образовательной открытой среды как средства реализации социального заказа к системе образования.

Ключевые слова: *информационно-образовательная среда, открытые ресурсы, подготовка магистром, информационно-телекоммуникационные технологи, конкурентный специалист.*

Morze N. V., Kuzminska O. G. Prepare a competitive Masters graduate in modern university.

The article explores the effective use of information and communication technologies (ICTs) in the preparation of masters in the modern university. There is an example of creating an electronic educational and informational open environment, as a means of public order to the education system.

Keywords: *information-educational environment, public resources.*

Мурасова Г. Є.

Київський національний торговельно-економічний університет

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ У СФЕРІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

У статті розглядається питання міжнародного співробітництва освітніх закладів та світових організацій для підвищення ефективності підготовки конкурентоспроможних фахівців, що сприятиме євроінтеграції освітніх систем. Обґрунтовується доцільність такої співпраці в сфері дистанційної освіти.

Ключові слова: *дистанційне навчання, міжнародні освітні організації, міжнародна співпраця, євроінтеграція.*

Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами у всіх сферах життя, що особливо впливає на розвиток освітянського простору. Освітня сфера зазнає значних трансформаційних процесів. Простір, де стикаються нові цінності і технології, нові стилі життя, вимагає нових, сучасних освітніх підходів, які б зберегли кращі надбання та підготували б людину, майбутнього фахівця, до роботи, творчості, до реалізації особистості в суспільстві [1].

В наш час відбувається хоч і не досить швидкий, але безперервний процес інтеграції України у світову економіку. Важливим питанням при цьому постає підготовка фахівців світового рівня. В країнах Західної Європи та Північної Америки значна частина фахівців проходить підготовку дистанційно, за допомогою дистанційних навчальних курсів, які створюють відповідні навчальні заклади. Популярність такої форми навчання, яка майже витісняє заочну, пов'язана з тим, що майбутні фахівці можуть навчатись без відриву від виробництва, мають гнучкий графік проведення занять, набувають додаткові навички роботи з новими інформаційними технологіями.

Як відомо, структура вищої освіти України розвивається відповідно до структури освіти розвинених країн світу, яка визнана ЮНЕСКО, ООН та іншими міжнародними організаціями. І сьогодні одним із завдань є піднесення її до рівня вищої освіти в розвинених країнах світу та інтеграції в міжнародне науково-освітнє товариство. В цьому контексті реформування вищої освіти України бажано проводити з врахування вимог Міжнародної стандартної класифікації занять (ISCO-88 (МСКЗ)), Міжнародної стандартної класифікації освіти (ISCED-97 (МСКО)), Міжнародного стандарту якості (серії ISO 9000) та вимог, критеріїв і стандартів, які узгодили країни-учасниці Болонського процесу [3].

Одним із важливих завдань Болонського процесу є впровадження, розвиток і підтримка системи навчання протягом життя. Ефективним шляхом вирішення цього завдання є широке використання можливостей дистанційної освіти. Це знайшло відображення у ряді документів, прийнятих у Європі за останнє десятиліття. Зокрема, у Резолюції Ради Європи від 13 липня 2001 року "Про електронне навчання" перед країнами-учасницями поставлено завдання "використовувати потенційні можливості мережі Інтернет, мультимедійних і віртуальних засобів для більш успішної й швидкої реалізації навчання протягом життя як основного принципу освіти, а також для